

استفتائات رمی جمرات ثلاث

استفتائات رمی جمرات ثلاث

[۱۲۸۶] س کسی که با عذر از رمی در روز می تواند شب رمی کند آیا لازم است شب رمی کند یا می تواند همان روز نایب بگیرد؟

ج [۱] - می تواند نایب بگیرد. [۲]

[۱۲۸۷] س - چنانچه کسانی صبح روز دهم از رمی کردن معذور باشند ولی اطمینان دارند که بعد از ظهر خلوت است و قادر به رمی هستند، بفرمایید از صبح می تواند نایب بگیرد یا باید صبر کنند تا خلوت شود و رمی نمایند؟

ج - اگر [۳] می تواند در روز [۴] رمی کنند، نمی تواند نایب بگیرد.

[۱۲۸۸] س - آیا بدون عذر می توان در شب رمی کرد یا کافی نیست و اگر در شب صحیح است آیا گناهی هم مرتکب شده است و همچنین تأخیر ذبح از روز عید قربان هرچند صحیح است ولی آیا گناهی هم مرتکب شده است؟

ج - بدون عذر، رمی در شب واقع نمی شود [۵] و اگر بدون عذر رمی در روز را ترک نماید گناه کرده است، و همچنین معصیت نموده است علی الأحوط [۶] اگر ذبح را عمداً از روز عید تأخیر بیندازد، هرچند ذبح صحیح است.

[۱۲۸۹] س کسی که در رمی جمرات نایب شده، آیا می تواند شب رمی کند یا نه و همچنین کسی که در اصل حج نایب باشد و از ابتدا می دانسته که نمی تواند رمی کند، یا نمی تواند روز رمی کند و یا در رمی روز مسامحه و اهمال کند، حکمش چیست؟

ج [۷] - نایب باید اعمال اختیاری حج را انجام دهد و اگر معذور باشد نمی تواند نایب [۸] شود و کسی که در رمی نایب شده باید روز رمی کند و مسامحه و اهمال موجب بطلان نیابت نیست، هرچند در فرض سؤال جایز نیست.

[۱۲۹۰] س - شخصی که خود معذور است و نمی تواند رمی جمرات نماید، آیا می تواند شخص دیگری را که برای او هم رمی در روز مقدور نیست، نایب قرار دهد تا در شب رمی نماید و آیا در صورت بودن و یا نبودن شخص سومی که بتواند نایب شود و در روز رمی نماید، حکم مسأله فرق دارد یا خیر؟

ج - در صورت امکان باید کسی را نایب بگیرد که در روز رمی نماید [۹] و اگر ممکن نباشد [۱۰] بنا بر احتیاط واجب روز بعد خودش قضا کند و اگر در قضا هم امکان مباشرت نیست [۱۱]، نایب بگیرد. [۱۲]

[۱۲۹۱] س - در رمی جمرات، اگر سنگریزه اول به دیوار مجاور و بعد به جمره بخورد آیا کافی است، یا باید سنگریزه دیگر بزند؟

ج - ظاهراً کافی است. [۱۳]

[۱۲۹۲] س - شخصی وقت رمی جمرات شکرد که چند سنگ زده ام، پس آن مقدار را رها کرد و دوباره از اول شروع نمود، آیا رمی او اشکال دارد یا نه؟

ج - اشکال ندارد هرچند رها نمی شود. [۱۴]

[۱۲۹۳] س - اینکه فرموده اید کوچ کردن شب دهم و درک کردن وقوف اضطراری مشعر و رمی در شب دهم برای زنان جایز است و نفس زن بودن عذر است، آیا با این حال زنان می توانند نایب شوند؟

ج - می توانند نایب باشند.

[۱۲۹۴] س - در زمان قدیم که جمرات به صورت فعلی نبوده است و یقیناً بعداً بلندتر و قطورتر درست شده است، بنابراین در جمره عقبه چرا رمی کردن مخصوص به آن سنگچین وسط دیوار سیمانی است و رمی به دیوار سیمانی جایز نیست؟ و اگر جایز می دانید بفرمایید؛ زیرا که اکثر مردم در جمره عقبه اکتفا به دیوار سیمانی دو طرف سنگچین می کنند و خلاصه ملاک رمی در جمرات چیست؟

ج - دیوار سیمانی پشت جمره از جمره نیست و رمی آن کافی نیست. [۱۵]

[۱۲۹۵] س - اگر مردی که می تواند در روز رمی نماید، برای رمی زنی نایب شود آیا می تواند رمی زن را در شب انجام دهد؟

ج - نمی تواند و باید رمی را در روز انجام دهد. [۱۶]

[۱۲۹۶] س - افرادی که معذورند از واجباتی که ترکش ولو عمداً مضر به حج نیست؛ مثل رمی جمرات در روز یازدهم و دوازدهم و مَبِیت به منی در شب های یازدهم و دوازدهم، آیا می توانند اجیر شوند و نیابت کنند یا نمی توانند؟

ج - ذوی الأعذار نمی توانند نایب شوند [۱۷]، حتی اگر از مثل مذکورات عذر داشته باشند. [۱۸]

[۱۲۹۷] س - کسی که به نیابت دیگری رمی جمره می کند، آیا کافی است که اوّل برای خودش هر جمره ای را رمی کند و پس از آن به نیابت دیگران ولو ده نفر باشند یکجا رمی کند، بعد جمره وسطی را هم همینطور و در پایان برای جمره عقبه نیز چنین کند، یا اینکه باید اوّل هر سه جمره را برای خودش و بعد هر سه را برای دومی و همچنین نسبت به دیگران رمی نماید؟

ج - هر دو صورت صحیح است. [۱۹]

[۱۲۹۸] س كسي كه نمي تواند در روز عيد رمي كند، آيا مي تواند قبل از رمي حلق نمايد و روز ديگر رمي كند؟ [۲۰]

ج [۲۱] - جايز نيست علي الأحوط. [۲۲]

[۱۲۹۹] س - آيا جمره عقبه را از هر طرف مي توان رمي نمود؟

ج [۲۳] - اگر به جمره بزند كافي است، ولي رمي ديوار كفايت نمي كند. [۲۴]

[۱۳۰۰] س - سنگريزه هايي كه در مشعر موجود است و معلوم است كه از خارج از مشعر آورده اند، و معلوم نيست كه از حرم است يا از خارج از حرم، آيا مي توان از آنها براي رمي استفاده نمود؟

ج [۲۵] - اگر [۲۶] معلوم است كه از خارج [۲۷] آورده اند، در مورد سؤال استفاده نكنند مگر آنكه طوري باشد كه جزو مشعر محسوب شود.

[۱۳۰۱] س - شخصي رمي جمره عقبه را در روز عيد غلط انجام داده است و در روز سيزدهم متوجه مي شود، آيا بعد از قضاي جمره عقبه، بايد رمي روز يازدهم و دوازدهم را نيز تكرر كند؟

ج - لازم نيست.

[۱۳۰۲] س - آيا زياده از هفت رمي، مُخَلَّ به رمي است؟

ج [۲۸] - اگر از اول قصد زيادتر از هفت داشته باشد صحيح نيست و بايد رمي را اعاده كند، ولي اگر بعد از تمام شدن هفت سنگريزه كه به قصد هفت بوده، اضافه زده ضرر ندارد.

[۱۳۰۳] س كسي كه نتوانسته ذبح كند و حلق يا تقصير نيز ننموده است، آيا مي تواند رمي روز يازدهم را انجام دهد؟

ج - مانع ندارد.

[۱۳۰۴] س - زني كه احتمال بدهد، رمي باعث قاعدگي او مي شود، آيا كافي است در رمي نايب بگيرد؟

ج [۲۹] - اگر در اثر آن به مشقت مي افتد، عذر محسوب مي شود و مي تواند نايب بگيرد. [۳۰]

[۱۳۰۵] س - آيا مي شود كه زن ها را شب دهم بعد از نصف شب از مشعر به مني بياورند و همان شب آنان را به جمره عقبه ببرند و رمي كنند و بعد به خيمه برگردانند و نزديك غروب روز يازدهم مجدداً آنان را به جمرات ببرند تا شب دوازدهم، هم رمي روز يازدهم را انجام دهند و هم رمي روز دوازدهم را، با توجه به ازدحام و خطرهاي احتمالي؟ [۳۱]

ج - براي زن ها رمي جمره عقبه پس از وقوف به مشعر و آمدن به مني در همان شب عيد قربان مانع ندارد، ولي رمي روز يازدهم و دوازدهم در صورتي براي آنان در شب صحيح است كه از رمي روز معذور باشند. [۳۲]

[۱۳۰۶] س - اگر کسی می داند یک روز رمی را ترک کرده است ولی نمی داند که روز دهم بوده یا یازدهم، یا دوازدهم، وظیفه اش چیست؟

ج - احوط [۳۳] آن است که رمی سه جمره را به ترتیب، به قصد مافیالذمه انجام دهد. اگرچه در صورتی که شک بعد از روز دوازدهم باشد بیش از قضای رمی جمره عقبه واجب نیست. [۳۴]

[۱۳۰۷] س - شخصی در رمی جمرات چنین تصور می کرده است که باید سنگریزه به خود سنگ های نصب شده جمرات بخورد، نه به ملات لای سنگ ها که به وسیله آن ملات بندکشی شده است، لذا برای اطمینان که به خود سنگ ها بخورد، یازده سنگریزه انداخته و هفت عدد از آنها را رمی صحیح محسوب داشته است، آیا این رمی صحیح است یا نه؟

ج - اگر مواردی را که شک داشته احتیاطاً زده، مانع ندارد و چنانچه شک نداشته و قصد زیاده هم نداشته است، صحیح است هرچند در این صورت احتیاط مطلوب است. [۳۵]

[۱۳۰۸] س - شخصی روز عید قربان برای رمی جمره عقبه رفته و انجام داده ولی دو روز بعد را در اثر کسالت و کالت داده و روز سیزدهم خودش برای قضای رمی جمرات رفته، ولی اول رمی جمره عقبه نموده، بعداً برگشته از جمره اولی شروع کرده و روز یازدهم و دوازدهم را یک مرتبه چهارده سنگ زده، هفت عدد برای روز یازدهم و هفت عدد برای روز دوازدهم و جمره وسطی را همچنین دوازده سنگ زده و جمره عقبه را نیز دوازده سنگ زده است، و الآن به ایران برگشته است، آیا وظیفه او چیست؟

ج - اگر کسالت داشته و معذور بوده و وکالت داده عمل او صحیح است، و نیاز به تکرار نداشته است، و در هر صورت تکرار به نحو مرقوم صحیح نیست. [۳۶]

[۱]. آیه الله زنجانی، آیه الله سبحانی: باید شب قبل، رمی کنند، و اگر نمی توانند برای رمی در روز نایب بگیرند.

[۲]. آیه الله اردبیلی: به حاشیه مسأله ۱۲۵۷ مراجعه شود.

آیات عظام بهجت، تبریزی، سبحانی، صافی، گلپایگانی: باید شب رمی نماید.

آیه الله خامنه ای: کسی که از رمی در روز معذور است اما می تواند شب رمی نماید، جایز نیست نایب بگیرد بلکه باید خودش در شب پیش و یا شب بعد رمی نماید. (مناسک حج، م ۳۸۴)

آیه الله سیستانی: چنانکه گذشت کسی که معذور از رمی در روز است باید نایب بگیرد و نمی تواند در شب رمی نماید، مگر چوپانان و کسانی که از ماندن روز در منی معذور باشند.

آیه الله فاضل: احتیاط واجب آن است که شب رمی کنند.

آیه الله مکارم: تا در شب بتواند رمی کند نایب گرفتن مشکل است.

[۳]. آیه الله بهجت: رمی جمرات بایستی به مباشرت خود شخص انجام شود و نایب گرفتن در حال اختیار جایز نیست. (مناسک، ص ۱۵۱).

[۴]. آیه الله خامنه ای: یا شب. (مناسک حج، م ۳۸۴)

[۵]. آیه الله زنجانی: در مورد رمی جمره عقبه روز عید، بانوان و کودکان مطلقاً می توانند شب عید، رمی کنند، هر چند از رمی در روز معذور نباشند و دیگران تنها در صورت عذر می توانند شب قبل، رمی کنند. و در مورد رمی جمرات، همه حجاج تنها در صورت عذر می توانند شب قبل، رمی کنند و فرقی بین بانوان و کودکان و غیر آنها نیست، و تأخیر ذبح اختیاراً تا روز دوازدهم جایز است.

[۶]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۳۲.

آیه الله اردبیلی: تأخیر ذبح از روز عید معصیت ندارد و جایز است تا روز دوازدهم ذبح را تأخیر اندازد.

آیه الله بهجت: برای غیر معذورین رمی در شب جایز نیست. (مستفاد از مسأله ۴۳۸) و در مورد قربانی در شب، صحت آن استفاده می شود. (پرسش های جدید حج، سؤال ۱۴۹).

آیه الله سبحانی: اگر کسی بدون عذر در شب رمی کرد اگر ایام تشریق تمام نشده اعاده و یا قضا کند و اگر تمام شده علاوه بر اینکه اگر تا آخر ذی حجه در مکه هست رمی را قضا می نماید در سال آینده نیز در روزهای منی اعاده و یا استنابه نماید.

[۷]. آیه الله زنجانی: نایب در رمی، باید در روز رمی کند مگر نایب دیگری پیدا نشود و معذور از رمی در روز، نمی تواند در حج واجب، نایب شود، و اگر نایب زن باشد می تواند جمره عقبه را شب عید رمی کند.

[۸]. آیه الله اردبیلی: مگر اینکه عذر پس از قبول نیابت عارض شود.

آیه الله بهجت: مگر آنکه عذر طاری باشد و در غیر آن خلاف احتیاط است.

آیه الله تبریزی، آیه الله سبحانی: نیابت معذور اشکال دارد، لکن اگر ابتدا معذور نبود و بعد در زمان عمل معذور شد نیابت صحیح است و در اجرت باید با مستأجر خود تراضی کند.

آیه الله سیستانی: عذر در رمی جمرات در روز ۱۱ و ۱۲ مانع نیابت حج نیست.

آیه الله صافی: به حاشیه شرط ۷ نایب از مسأله ۱۰۷ مراجعه شود.

آیه الله مکارم: عذرهایی که به طور طبیعی گاه در حج پیش می آید مانع نیابت نیست.

[۹]. آیه الله اردبیلی: در صورتی که نتواند شب قبل خودش رمی کند.

[۱۰]. آیه الله زنجانی: اگر استنابه برای روز ممکن نباشد، رمی نایب در شب قبل، کافی است.

آیه الله سبحانی: و یا کسی حاضر نشد برای او نیابت کند می تواند رمی را بدهد به کسی که در شب رمی کند ولی چنانچه خودش خوب شد روز بعد قضا کند و یا اگر نایبی پیدا شد برای روز بعد علاوه بر رمی آن روز قضای روز قبل را نیز استنابه کند که در روز رمی کند.

[۱۱]. آیه الله فاضل: استنابه به نحو مذکور صحیح است.

[۱۲]. آیه الله مکارم: احتیاط آن است که هم نایب بگیرد و هم قضای آن را روز بعد به جا آورد.

[۱۳]. مراجعه شود به بند سوم از مسأله ۱۰۰۱.

آیه الله فاضل: گذشت که محل اشکال است.

[۱۴]. آیه الله سبحانی: یعنی در حقیقت شخص با این کار رمی ناقص را تکمیل می کند و قبلی ها رها نمی شوند و آنچه را که اضافه می زند چون قصد بیشتر از هفت به عنوان تکلیف شرعی ندارد به صحت رمی ضرر نمی زند.

آیه الله مکارم: یعنی با زدن مقدار قطعی باقیمانده وظیفه او تمام است.

[۱۵]. آیات عظام بهجت، سبحانی، مکارم: در حال حاضر دیوار سیمانی وجود ندارد.

آیه الله سیستانی، آیه الله فاضل: بنابر احتیاط واجب رمی آن قسمت که سابقاً دیوار بوده است و اکنون برداشته اند کافی نیست.

[۱۶]. آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۲۸۳ مراجعه شود.

[۱۷]. آیه الله زنجانی: به حاشیه مسأله ۱۰۷ مراجعه شود.

آیه الله سبحانی: شخص معذور در رمی روز یازدهم و دوازدهم و طواف نساء و بیتوته های منا می تواند برای اداء حج نائب شود در این صورت باید رمی را در شب و به جای بیتوته ها در مکه به عبادت بپردازد و در طواف نساء دیگری را نائب بگیرد.

آیه الله فاضل: و نیز اگر زنی برای رمی ولو برای زن دیگر نایب شود باید رمی را در روز انجام دهد والا نیابت و رمی او صحیح نیست.

آیه الله مکارم: عذرهایی که گاه در حج پیش می آید مانع از نیابت نیست.

[۱۸]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۷ و ۱۲۸۹.

آیه الله اردبیلی: مگر اینکه عذر آنها پس از قبول نیابت عارض شده باشد.

آیه الله بهجت: مگر در عذر طاری و در غیر آن خلاف احتیاط است.

آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: نیابت آنها اشکال دارد.

آیه الله سبحانی: معذور از رمی روز یازدهم و دوازدهم می تواند نائب شود و باید شب رمی کند.

[۱۹]. آیه الله سبحانی: ولی در هنگام قضای رمی روز قبل مثلاً یازدهم و ادای رمی روز دوازدهم که هر دو در روز دوازدهم انجام می شود نباید متداخلاً انجام دهد مثلاً به جمره اولی چهارده سنگ بزند هفت عدد آن برای قضای روز یازدهم و هفت عدد دیگر برای روز دوازدهم و سپس به سراغ جمره وسطی برود بلکه باید قضای روز یازدهم به صورت کامل در هر سه جمره انجام شود و سپس برای روز دوازدهم مستقلاً از سر گیرد و بین روزها کمی فاصله بیندازد.

[۲۰]. آیه الله بهجت: به هر تقدیر ترتیب لازم است.

[۲۱]. آیه الله زنجانی: باید رمی در روز عید نایب بگیرد و بعد از رمی قربانی و حلق کند.

[۲۲]. مراجعه شود به مسأله ۱۱۳۹.

آیه الله اردبیلی: باید شب عید رمی کند و چنانچه از رمی در شب عید هم معذور باشد، برای رمی در روز نایب می گیرد و بعد از رمی نایب، حلق یا تقصیر می کند.

آیه الله تبریزی، آیه الله سبحانی: چنین شخصی باید شب عید رمی کند و چنانچه از رمی در شب عید هم معذور باشد برای رمی در روز نایب می گیرد و بعد از رمی نایب حلق یا تقصیر می کند.

آیه الله خامنه ای: بنابر احتیاط واجب را از روز عید تأخیر نیندازد. (مناسک حج، م ۳۶۴)

آیه الله سیستانی: وظیفه چنین کسی نایب گرفتن در روز عید است.

آیه الله مکارم: لازم است بقیه اعمال خود را روز عید انجام دهد.

آیه الله نوری: گذشت که تأخیر حلق از روز عید جایز نیست علی الأحوط.

[۲۳]. آیه الله زنجانی: در شرایط فعلی، رمی تمام دیوار جمره از هر دو طرف، کافی است.

[۲۴]. آیه الله تبریزی، آیه الله سبحانی: رمی آن از هر طرف کافی است، ولی مستحب است از جلوی آن پشت به قبله رمیشود. □

□ آیه الله سیستانی، آیه الله فاضل: به حاشیه پاسخ سؤال ۱۲۹۴ مراجعه شود.

آیه الله مکارم: فعلاً دیواری وجود ندارد.

[۲۵]. آیه الله زنجانی: مانعی ندارد.

[۲۶]. آیه الله سیستانی: اگر عرفاً جزو مشعر حساب شود مانعی ندارد وگرنه باید احراز شود از حرام است.

آیه الله فاضل: اگر جزو مشعر محسوب می شود مانعی ندارد.

[۲۷]. آیات عظام تبریزی، خویی، سبحانی: یعنی از خارج حرم.

[۲۸]. آیات عظام تبریزی، خویی، سیستانی: مخل به رمی نیست.

[۲۹]. آیه الله زنجانی: اگر در اثر آن به مشقت شدید می افتد، عذر، محسوب می شود.

[۳۰]. آیه الله اردبیلی: مگر اینکه بتواند شب قبل خودش به راحتی رمی نماید.

آیه الله تبریزی: قاعدگی مجوز استنابه برای رمی نیست، باید خودش انجام دهد و اگر قبل از وقوف به عرفه می ترسد که رمی باعث قاعدگی بشود و نتواند طواف کند، باید طواف و نماز آن را مقدم کند و بنابر احتیاط مستحب سعی را نیز مقدم کند و در وقت خودش اعاده کند.

آیه الله سبحانی: اگر زنی احتمال بدهد رمی یا مقدمات آن مثل رفتن به پای جمرات موجب قاعدگی می شود و با اینکه پزشک او را از فعالیت زیاد منع کرده تا موجب قاعدگی نشود و در اثر قاعدگی به مشقت می افتد بالأخص آنجا که پس از برگشتن از منی اعمال حج را در روز دوازدهم و به بعد در این صورت عذر او موجه است و می تواند برای رمی نایب بگیرد.

آیه الله سیستانی: مجرد احتمال وقوع در مشقت مجوز استنابه نیست.

آیه الله گلپایگانی: متعرض این فرع نشده اند.

[۳۱]. آیه الله تبریزی: اگر از رمی در روز یازدهم و دوازدهم خائف بر نفس خود باشند، می توانند رمی روز یازدهم را در شب یازدهم، و رمی روز دوازدهم را در شب دوازدهم انجام دهند. و یک شب نمی توانند برای دو روز رمی کنند.

نظر آیه الله سیستانی در حاشیه مسأله ۱۲۵۷ گذشت که رمی در شب برای کسانی جایز است که از ماندن در روز معذورند.

آیه الله مکارم: این کار اشکال ندارد.

[۳۲]. آیه الله زنجانی: ولی باید شب قبل رمی کنند.

[۳۳]. آیه الله سیستانی: اگر بعد از گذشت روز دوازدهم باشد قضای رمی جمره عقبه کافی است و اگر در روز دوازدهم باشد رمی جمرات همان روز را به جا آورد.

آیه الله مکارم: این احتیاط ترک نشود.

[۳۴]. به مسأله ۱۲۸۲ مراجعه شود.

آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: اگر در روز دوازدهم علم پیدا کند رمی یک روز را انجام نداده و شک داشته باشد آن روز که رمی آن را انجام نداده، روز دوازدهم است یا روزهای قبل، باید هر سه جمره را به ترتیب به قصد مافیالذمه رمی کند، ولی اگر در روز دوازدهم علم پیدا کرد که رمی یک روز را ترک کرده و نمی داند که روز دهم بوده یا یازدهم، می تواند به رمی جمره عقبه اکتفا کند و اگر بعد از روز دوازدهم علم پیدا کرد که رمی یک روز را ترک کرده و نمی داند روز دهم بوده یا یازدهم یا دوازدهم، می تواند به رمی جمره عقبه اکتفا کند.

[۳۵]. آیات عظام تبریزی، خویی، سیستانی: بلکه مطلقاً صحیح است.

[۳۶]. آیه الله سیستانی: به این نحو نیز صحیح است ولی به احتیاط واجب بین قضای روز یازدهم و قضای روز دوازدهم باید قدری فاصله بیندازد.

دفتر مقام معظم رهبری
www.leader.ir